

Közösségi és civil tanulmányok mesterképzés

Záróvizsga tételek

Érvényes: 2019. június 1-től

Formailag és szakirodalommal aktualizálva: 2024. február 28.

A tételek mellett megadott szakirodalmak nem kizárólagosak, azok mellett más anyagok is felhasználhatók.

Ahol arra a témakör lehetőséget ad (nem teljességgel elméleti témakör), konkrét/gyakorlati példák beépítése elvárás

1. tétel: Közösségelmélet. Ember és közösség, közösség és társadalom. Az identitás szerepe a helyi közösség, helyi társadalom működésében. A modern közösségiség – civil társadalom

Helyi társadalom és közösségelméletek kurzus anyagai, megadott irodalmi, illetve

Tönnies, Ferdinand ([1887] 1983): *Közösség és társadalom*. Budapest: Gondolat.

Vercseg Ilona (2014): *Közösségelmélet*. Tantárgyi összefoglaló, kézirat.

Virtuális közösségekhez: Kiss Norbert (2018): Pillanat- és élményalapú közösségek. *Civil Szemle*, XV. évf. 1.sz. 67-87.o.

2. tétel: A tömeg, a társadalmi nagycsoportok és a csoportok működésmódjai, alkalmazási lehetőségek a közösségfejlesztésben.

Csepeli György: *Szociálpszichológia* Osiris Kiadó Budapest 2006. 157–163. ; 189–203.; 395–474.

Társadalom- és szociálpszichológia; Közösségfejlesztés/civil tevékenység metodikája; Közösségi, civil munka és szakmai háttere tantárgyak anyagai

3. tétel: A sztereotípiák és az előítéletek kialakulása, az előítéletes személyiség jellemzői, az előítéletek csökkentésének lehetőségei a közösségekben

Csepeli György: *Szociálpszichológia* Osiris Kiadó Budapest 2006. 475–506.

Síklaki István: A tekintélyelvű személyiség (www.egyhazi-tarsadalom.hu) 1–23.

A Társadalom- és szociálpszichológia tantárgy tanórai anyagai és ppt-k.

4. tétel: A modernizáció folyamatának és a modernitás fogalmak lehetséges értelmezései, megközelítései, a különböző modernitás-elméletek, illetve a modernizáció egyén és közösség viszonyára gyakorolt hatásai (ez utóbbinál gyakorlati példák említésével).

Modernizáció és demokrácia tantárgy: órai prezentáció és segédanyagok.

Vitányi Iván. *Új társadalom – Új szemlélet*. Napvilág kiadó, Budapest. 2007 ISBN: 9639350465, 250. p.

5. tétel: Segítő, közösségi intervenció modelljei I.

Az innováció – kutatás – képzés – praxis integrációjának szükségessége és lehetőségei a közösségfejlesztésben és a civil tevékenységben

Budai István – Nárai Márta (szerk.) (2011): *Közösségi munka – Társadalmi bevonás – Integráció*. Széchenyi István Egyetem, Győr. – kötet tanulmányai.

6. tétel: Segítő, közösségi intervenció modelljei II.

A tényalapú-, kritikai-, reflektív-, konstruktív praxismodell alkalmazásának lehetőségei a közösségfejlesztésben és a civil tevékenységben

Budai István – Nárai Márta (szerk.) (2011): *Közösségi munka – Társadalmi bevonás – Integráció*. Széchenyi István Egyetem, Győr. – különösen Fawcett-Hanlon, Parry, Callaghan-Wistow, McKinnon-Stephens, Craig, Vercseg és Farkas tanulmányai.

Budai István – Nárai Márta (szerk.) (2012): *Együttműködés és felelősségvállalás tanulása a szociális és közösségi munkában*. Széchenyi István Egyetem, Győr. – különösen Jönsson, Boehm and Boehm tanulmányai.

Budai István (2011): Terepgyakorlatok a szakmai identitás alakításában. In: Budai I. (szerk.) *Terepgyakorlatok könyve*. Egyesített Egészségügyi és Szociális Intézmény – Széchenyi István Egyetem, Győr. 27-38.

Kelemen G. (2006): Reflektív gondolkodás a szociális munkában. *Esély* 1. 89–92.

Parton, N. – O’Byrne, P. (2006): Mi a konstruktív szociális munka? *Esély*. 1. 44–66.

7. tétel: Az interdiszciplinaritás és interprofesszionalitás

Az interdiszciplináris (ID) és interprofesszionális (IP) szemlélet, együttműködés jelentősége, feltételei, főbb metodikai kérdései a közösségfejlesztésben és a civil tevékenységben

Budai István (2014): Az együttműködés a szociális munka egyik kulcsa és lehetősége.
www.eszi.sze.hu/index_szm.html

Budai I. (2009) Az interprofesszionális együttműködés és a szociális munka. In: *Esély*. 5. 83–114. o.

Budai I. – Nárai M. (szerk.) (2011): *Közösségi munka – Társadalmi bevonás – Integráció*. Széchenyi István Egyetem, Győr.

Budai I. – Nárai M. (szerk.) (2012): *Együttműködés és felelősségvállalás tanulása a szociális és közösségi munkában*. Széchenyi István Egyetem, Győr.

8. tétel: A közösségfejlesztési folyamat egészének, fázisainak és összefüggéseinek összefoglaló bemutatása, a lehetséges fejlesztési módszerek felsorolása. Két tetszőleges módszer részletes ismertetése, továbbá gyakorlati példán keresztül az eljárás használhatóságának bemutatása.

Kutatás módszertani ismeretek tantárgy órai prezentáció és segédanyagok.

Vercseg Ilona 2004. *Közösségfejlesztő leckék kezdőknek és haladóknak* (Módszertani füzet).

Budapest: *Közösségfejlesztők Egyesülete*. 38.p.

Varga A. Tamás – Vercseg Ilona 1998. Közösségfejlesztés. Budapest: Magyar Művelődési Intézet. ISBN 963 651 414 383-213. p.

9. tétel: Közösségfejlesztés

Settlement típusú közösségfejlesztési munkák eredményei és tapasztalatai Magyarországon

Az Esély folyóirat 1990/3. tematikus száma Hilscher Rezső munkásságáról, illetve a folyóirat korábban megjelent 4 száma vonatkozó írásai

Sörös Erzsébet (2003), (Szerk.): Nap Klub Alapítvány - Civil világ. Egy nagyvárosi közösségfejlesztési modell tükrében. Budapest.

Vercseg Ilona (2011): KÖZÖSSÉG ÉS RÉSZVÉTEL - A közösségfejlesztés és a közösségi munka gyakorlatának elmélete, ELTE Szociális Munka és Szociálpolitikai Tanszék, Budapest és további közösségfejlesztő programok anyagai: pl. Esztergom a Mi Házunk Alapítvány, Miskolc Lyukóvölgy, Oroszlány dűlők, Debrecen környékén Életfa Egyesület...

10. tétel: Közösségi, civil munka

A közösségi tervezéssel készített településfejlesztési kezdeményezések módszerei és eredményei

Együtt tervezve a közös jövőt... Esettanulmány - (Összefoglaló gondolatok Nádasd fejlesztési koncepciójának

elkészítéséről: http://www.kka.hu/Kozossegi_Adattar/PAROLAAR.NSF/cimsz/08D9FDDB88E958AAC12574B900374AD9?OpenDocument,

http://www.kka.hu/Kozossegi_Adattar/PAROLAAR.NSF/cimsz/08D9FDDB88E958AAC12574B900374AD9?OpenDocument

Segédlet a közösségi tervezéshez – Területfejlesztési füzetek (1)

<http://www.terport.hu/teruletfejlesztas/utmutatok-kezikonyvek/teruletfejlesztesi-fuzetek-1-szam-segedlet-a-kozossegi-terve>

B. Erdős Márta – Knyihár Éva (2015): Pécs Partnerség: lépések a közösségi tervezés felé. *Civil Szemle*, 1. 25-47.o.

Péterfi Ferenc (2015): Közösségi tervezéssel a városok-városrészek megújulásáért. *Civil Szemle*, 2. 3-7.o.

Sain Mátyás–Rab Judit (2018): Részvételi tervezés a településfejlesztésben és településrendezésben. Lechner Tudásközpont Területi, Építészeti és Informatikai Nonprofit Kft.

11. tétel: Komplex közösségi terek (Settlement, IKSZT - szolgáltató faluház) szolgáltatásainak összehasonlítása. A szolgáltató terek működtetői, azok előnyei és veszélyei

Beke Pál: Saját művelődési otthonunk. Civil Közösségi Házak Magyarországi Egyesülete, Komárom 2010.

http://www.eletteregyesulet.hu/dokumentumok/letoltheto_anyagok/smo_letoltes.ph,

Vercseg Ilona: Közösség és részvétel. A közösségi munka gyakorlatának elmélete,

http://www.kozossegfejlesztas.hu/Kozossegi_Adattar/PAROLAAR.NSF/d735fd2254be3c2ac125690d004a5c81/8bd32c30b14d9c48c12578af005613cc?OpenDocument

12. tétel: Fejlesztőmunka cigány közösségben és mélyszegénységben élőknel, illetve egyéb speciális közösségekben (pl. zárt otthonokban élők). Kapcsolathálózat és jellemzői szegénységben élők közösségeiben. A beavatkozás folyamata zárt közösségekben.

Angelusz Róbert- Tardos Róbert (szerk.): Társadalmak rejtett hálózata, Magyar Közvéleménykutató Intézet, Budapest 1991. 400 old., ISBN 963 333 186 6

Utasi Ágnes: A bizalom hálójá, Új Mandátum Könyvkiadó, Budapest, 2002, 155 old. ISBN 963 9494 06 2

Farkas Zsuzsanna (2011): Közösségfejlesztés, mint a cigánytelepek, cigány közösségek integrációs lehetősége. In: Közösségi munka – társadalmi bevonás – integráció. (Szerk.: Budai István – Nárαι Márta), Győr, 2011.

Katona Krisztina (2014): A bennünk élő alkotó felébresztése – a közösségi művészetek útján. In: Civil Szemle. XI. évf. 4. szám 19–35. o.

Kelen Annamária (2017): Széthúzó helyi közösségek – színházzal a társadalmi integrációért. *Civil Szemle*, XIV. évf. 4. sz. 95-117.o.

Peták Péter–Sebály Bernadett–Varga Máté–Vojtonovszki Bálint (2014): Közösségszervezés hazai pályán. In: Civil Szemle. XI. évf. 2. szám 105–128. o.

13. tétel: A civil társadalom modern fogalmának kialakulása, értelmezési lehetőségei. A civil társadalom funkciói és lehetséges szerepei, lehetőségei. Globális civil társadalom, globális civil szervezetek témái, akciói.

Anheier, H.K. – Glasius, Ma. –Kaldor, M. (szerk.) (2004) *Globális civil társadalom I.* Typotex Elektronikus Kiadó Kft., Budapest. ISBN 9789637546167

Huszár Á. (2005) A civil társadalom modern fogalma. In: Némedi D. – Szabari V. (szerk.) *Kötőjelek. ELTE Szociológia Doktori Iskola Évkönyve 2004.* ELTE-TÁTK, Budapest. 9–26. o.

Keane, John (2004) *A civil társadalom.* Typotex, Budapest.

Seligman, A. (1997) *A civil társadalom eszméje*. Kávé Kiadó, Budapest.

Ágh Attila (2015): A védekező társadalom, avagy a civilek hatalma: töprengések a magyar civil társadalom helyzetéről. *Civil Szemle*, 1. 5-29.o.

Zsolt Péter (2016): A társadalom foglyul ejtése. *Civil Szemle*, 2. 29-45.o.

A Civil társadalom a világban és Magyarországon tantárgy anyagai

14.tétel: A nonprofit szervezetek működési keretei: az egyes szervezettípusok létrehozásának, működésének és megszűnésének szabályai. A közhasznú szervezetté nyilvánítás szabályai. Civil/nonprofit szervezetek céljai, szerepe a társadalomban és a gazdaságban, különös tekintettel a közösségek önmenedzselésében, érdekképviselésében, -érvényesítésében, a társadalmi és szociális problémák megoldásában/kezelésében, a társadalmi szükségletek feltárásában, illetve kielégítésében betöltött szerepére

Nárai Márta (2004) A civil szervezetek szerepe és jelentősége az egyének, közösségek, illetve a társadalom számára. In: *Educatio*. 4. szám (Tél) 616–634. o.

Nárai Márta – Reisinger Adrienn (2017) *A civil/nonprofit szektor működési keretei*. Jegyzet. Széchenyi István Egyetem – UNIVERSITAS –GYŐR Nonprofit Kft., Győr.

Nárai Márta – Reisinger Adrienn (2016): Társadalmi felelősségvállalás és részvétel – a lokális és területi közösségi folyamatokban. Dialóg Campus Kiadó. Budapest-Pécs.

Kákai László–Sebestény István: A nonprofit szektor súlya és a gazdasági válság hatása Magyarországon. In: *Civil Szemle*. 2012/3. 137-158.o.

A Civil társadalom a világban és Magyarországon tantárgy anyagai

15.tétel: Civil/nonprofit szervezetek működésének és gazdálkodásának sajátosságai: bevételi források, elszámoltathatóság, teljesítmény, beszámolók (pl. közhasznúsági beszámoló), humán erőforrások

Bartal Anna Mária (2005) *Nonprofit elméletek, modellek, trendek*. Századvég Kiadó, Budapest. ISBN 963734004-1

Hegyesi Gábor-Fekete Orsolya (2006): Kísérlet a nonprofit szervezetek felmérésére a Társadalmi Igazságosság Index segítségével. *Civil Szemle*, 1. 5-33. o.

Kuti Éva (2003) *Kinek a pénze? Kinek a döntése?* Nonprofit Kutatócsoport, Budapest.

Nárai Márta – Reisinger Adrienn (2017) *A civil/nonprofit szektor működési keretei*. Jegyzet. Széchenyi István Egyetem – UNIVERSITAS –GYŐR Nonprofit Kft., Győr.

Péntek-Trestyán-Füzesi (2010): *Módszertani útmutató a civil szervezetek teljesítményméréséhez*. http://fact.hu/sites/default/files/modszertani_utmutato.pdf

Rosati, Angelina (1997) *Adománygyűjtési technikák itthon és külföldön*. Nonprofit Információs és Oktató Központ Alapítvány.

+ Vonatkozó törvények is ismerete is

A Civil társadalom a világban és Magyarországon; Közösségi gazdaságtan tantárgyak tanórai anyagai

16. tétel: Sharing economy – fenntartható fejlődés, fenntartható gazdaság/ társadalom

Közösségi gazdaságtan tantárgy órai előadás anyagai elsődlegesen +

Frey Mária (szerk.) (2007) *Szociális Gazdaság Kézikönyv*. Országos Foglalkoztatási Közalapítvány, Budapest. ISBN 978-963-87190-2-7

London, M. – Morfopoulos, R.G. (2010) *Social Entrepreneurship*. Routledge, New York – London

Petheő A. I. (2009) *A vállalati társadalmi felelősségvállaláson túl: a szociális vállalkozás*. Disszertáció, Budapesti Corvinus Egyetem, Budapest.

17. tétel: Részvételi demokrácia és társadalmi részvétel: fogalmak, előfeltételek, módszerek

Társadalmi szerepvállalás, társadalmi aktivitás, illetve a Társadalmi részvétel tantárgyak anyagai

Nárai Márta – Reisinger Adrienn (2016): Társadalmi felelősségvállalás és részvétel – a lokális és területi közösségi folyamatokban. Dialóg Campus Kiadó. Budapest-Pécs.

Nizák Péter – Péterfi Ferenc (2005) A közösségi részvétel – társadalmi és hatalmi beágyazottság. – Márkus Eszter (szerk.) *Ismerd, értsd, hogy cselekedhess*. EMLA, Budapest.

Pataki György (2007) Bölcs „laikusok” – Társadalmi részvételi technikák a demokrácia szolgálatában. *Civil Szemle*, 3. 144–156. o.

Reisinger Adrienn (2009) Részvételi demokrácia és társadalmi részvétel – elméleti megközelítések. *Civil Szemle*, 4. 5–23. o.

Reisinger Adrienn (2011) A társadalmi részvétel és annak technikái. – Budai István – Nárai Márta (szerk.) *Közösségi munka – társadalmi bevonás – integráció. Szöveggyűjtemény*. Széchenyi István Egyetem, Győr. 171–185. o.

Reisinger Adrienn (2012) A társadalmi részvétel a helyi fejlesztési politikában Magyarországon – fókuszban a civil/nonprofit szervezetek. *Civil Szemle*. 1. 23–44. o.

18. tétel: Az önkéntesség értéke, társadalmi-gazdasági haszna, elterjedését szolgáló fejlesztő tevékenység

A Nemzeti Önkéntes Stratégiák és az Önkéntes Központ Egyéb kezdeményezései

A Demokratikus Ifjúságért Alapítvány tevékenysége a középiskolai önkéntes tevékenységért
Közösségi szolgálat civil és intézményes támogatása

Czike Klára – Kuti Éva (2005): Önkéntesség, jótekonyság, társadalmi önkéntesség. Nonprofit Kutatócsoport és Önkéntes Központ Alapítvány, Budapest.

Nárai Márta–Tóbiás László (Szerk.) (2022): Az önkéntesség színei. SZE AK–Gyerekparadicsom Alapítvány. https://gyerekparadicsom.hu/Az_onkentesseg_szinei.pdf

Közösségfejlesztés/civil tevékenység metodikája és Társadalmi szerepvállalás, társadalmi aktivitás tantárgyak anyagai

19. tétel: Társadalmi nyilvánosság - közösségi média

A társadalmi nyilvánosságról. Közösségi média a köz szolgálatában: közszolgálatosság és közösségi médiaszolgáltatás a médiatörvényben; a közösségi média jellemzői a gyakorlatban - a közösségi média Magyarországon. Web2.

Jürgen Habermas: A társadalmi nyilvánosság szerkezetváltozása Gondolat, Budapest 1971(I-IV. fejezetek

2010. évi CLXXXV. törvény a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról

Bajomi-Lázár Péter: Közszolgálati rádiózás Nyugat-Európában. Új Mandátum Könyvkiadó, Budapest, 2000. II. fejezet (pp.15-62.) és V. fejezet (pp.136-155.)

Kisközösségi rádiózás a hazai gyakorlatban 2010. Tanulmány. Szabad Rádiók Magyarországi Szervezete, 2010.

Gosztonyi Gergely: A közösségi médiaszolgáltatók a hatályos magyar jogi szabályozásban. Médiakutató, 2011/4.

A médiaszolgáltatók aktuális adatai: http://www.mediatanacs.hu/oldal.php?menu_id=34

Péterfi Anna - Péterfi Ferenc: Hogy rátaláljunk a helyi közösségek hangjára. - A kisközösségi rádiók esélyeiről. AKTI füzetek 39., 2009.

Péterfi Ferenc (2018): „Elérhető és átélhető!” 25 éve szól a Civil Rádió. Civil Szemle, 3.

20. Állampolgárok és más társadalmi szereplők (pl. közintézmények, cégek, vállalkozások) társadalmi aktivitása, társadalmi szerepvállalása, ennek jellemzői, feltételei, ösztönzésének lehetőségei

Brecsok Anna Ágnes (Szerk.) (2019): A társadalmi közfelelősség alapjai. Nemzeti Közzolgálati Egyetem, Budapest.

Brecsok Anna Ágnes (Szerk.) (2019): A társadalmi közfelelősség intézményesülése a közigazgatásban. Nemzeti Közzolgálati Egyetem, Budapest.

Gáti Annamária (2010): Aktív állampolgárság Magyarországon nemzetközi összehasonlításban. TÁRKI-TUDOK. http://ess.tk.mta.hu/wp-content/2013/04/Gati_Annamaria_TARKI_TUDOK.pdf

Nárai Márta – Reisinger Adrienn (2016): Társadalmi felelősségvállalás és részvétel – a lokális és területi közösségi folyamatokban. Dialóg Campus Kiadó. Budapest-Pécs.

Reisinger Adrienn – Nárai Márta (2018): Az állampolgári aktivitás mérésének módjai. Civil Szemle, XV. évf. 2. 29–49.o.

Reisinger Adrienn – Nárai Márta (2022): Érték és értékteremtés vállalati megközelítésből. Civil Szemle, 3. szám. 5–27.o.

Társadalmi szerepvállalás, társadalmi aktivitás tantárgy anyagai

Dr. Nárai Márta

szakfelelős